

Časopis pro pěstování matematiky a fysiky

František Hromádko
František Arago. [III.]

Časopis pro pěstování matematiky a fysiky, Vol. 10 (1881), No. 3, 97--106

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/122767>

Terms of use:

© Union of Czech Mathematicians and Physicists, 1881

Institute of Mathematics of the Academy of Sciences of the Czech Republic provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This paper has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://project.dml.cz>

František Arago.

Životopisný nástin, nalezený v pozůstalých spisech autorových.

U volném překladu podává

Fr. Hromádko, professor v Táboře.

(Pokračování).

Věrný tento přítel přinášival mi noviny ze všech konců poloostrova. Někdy je též poslal ještě dříve, než je četl sám. Jednoho dne našel jsem v listech těch uveřejněnou zprávu o krvavé seči, která *prý* ve Valencii, a ne na náměstí býčím se udála a v níž téměř všichni Francouzi toho města (více než 350 hlav) bídně zahynuli. Jiné noviny přinesly ještě horší zprávu nadepsanou doslovně: „Relacion de la ahorcadura del señor Arago e del señor Berthemie.*) Každý novinář vypravoval tuto událost jinak. Berthemie byl na př. zatvrzelý hugenott, který na krucifix, knězem mu podávaný ani podívati se nechtěl; já se choval slušněji, nechaje se bez zbytečného křiku popraviti.

Zpravodaj o této události litoval velice, že mladý, nadějný astronom byl tak neprozřetelným, dav se pod pláštíkem vědy svěsti k černé zradě, která se vedrala přes hranice, aby podporovala vpád francouzského vojska do spřáteleného království. Jakmile tuto zprávu jsem přečetl, věděl jsem hned, co na mne čeká a rozhodl jsem se okamžitě. „Když už lidé o tom mluví, kterak jsem byl popraven“, pravil jsem k příteli svému Rodriguezovi, „nemám do toho tuším daleko; než bych se však nechal oběsit, raději se utopím. Zkusím to, jak bych mohl z této pevnosti uprchnouti a vy, milý příteli, budete mi k tomu nápomocným“.

Rodriguez věděl nejlépe, kterak obavy mé nebyly zbytečny a bez odkladu začal potřebné přípravy k útěku konati. Došel totiž k hlavnímu správci a vložil mu na srdce, jak by oba

---

*) Zpráva o popravě pana Araga a p. Berthemie-a.

mohli špatně pochoditi, kdybych v nějakém sročení lidu zahynul anebo kdyby mne ze zámku sám odvésti musil. Poznámky toho druhu byly veliteli tím srozumitelnější, čím méně se dalo předvídati, jak celé toto španělské povstání skončí.

„Uvoluji se“, pravil *Vivés* k příteli mému Rodriguezovi, „dátí rozkaz správci pevnosti, aby pana Araga a třeba i ty ostatní dva nebo tři Francouze v příhodném okamžiku z pevnosti pustil. Netřeba jim tudíž žádných zvláštních prostředků k útěku; avšak jakby uprchlíci pak se dostali dále a vůbec za hranice, o tom nechci ničeho věděti, to ponechávám úplně vaší odpovědnosti“. —

Bez odkladu dorozuměl se Rodriguez se šlechtným majitelem lodi p. Damianem, který dříve již v naší službě byl, a uzavřeno, aby tento převzal velitelství polokryté lodi, kterou vítr ku břehu španělskému byl přihnal, aby ji vystrojil jako loď rybářskou a nás na ní dopravil do Alžíru, načež se vrátil zpět, ať již s rybami nebo bez nich do Palmy, což nikomu nemohlo býti ani nápadným ani podezřelým.

Vše se nám dařilo, jak umluveno, ačkoliv Don Manuel de Vacaro majitele lodi okem inkvisitorským pozoroval a střežil. Dne 28. července sestupovali jsme ani nemukajíce s návrší pevnostního a to právě v okamžiku, kdy rodina ministra Sollera, utíkající před zuřící chátrou, do pevnosti Belverské dorazila. Na břehu mořském spatřili jsme p. Damiana se třemi námořníky. Vstoupili jsme bez prodlení na loď a odrazili hned od břehu. Damian byl tak obezřelým, že poslal též pro všechny mé nástroje na horskou stanici a je na loď naložil. Moře bylo velice bouřlivé a velitel lodi uznal za dobré, abychom na čas přistáli k zemi na malém ostrůvku, Cabrera řečeném, který později po hanebné kapitulaci Baylénské útrapami vojínů sboru Dupontova tak smutného rozklášení nabyl. Zvláštní příhoda, udávší se na ostrůvku tom, byla by málem všechny naše plány na rub obrátila. Berthemie se obával totiž, aby za námi, jakmile se dozvědí, že jsme uprchli, nevyslali několik rybářských lodí a nás znova nejali. Horlil tedy silně proti našemu přistání k zemi, kdežto já tvrdil, abychom záležitost tu bez starosti přenechali věhlasu pana Damiana. Když jsme se spolu o to hašteřili, spozoroval jeden z najatých námořníků, že můj domnělý sluha, za kterého jsem pana Berthemie-a vydával, proti mně si tak počíná,

jako bych mu byl přímo roveň. I jali se reptati proti samému pánu svému řkouce: „My se propůjčili jen k osvobození zajatého hvězdáře s výslovným vyhrazením, že uvězněný pobočník císařův v pevnosti zůstane. Ježto se nyní věci mají jinak, musíte buď tohoto důstojníka zde nechatí anebo snad raději ho do moře uvrci.“

Nepřátelský tento záměr sdělil hned p. Damian se mnou. Umluvili jsme se s Berthemiem, aby si nechal ode mne trochu nadati, jak jen sluha od svého pána snášeti může, načež hned zmizelo všeliké podezření námořníků a my si pomohli. Damian, obávaje se náhlého přepadnutí se strany majorkánských plavců, odrazil hned při prvním vhodném okamžiku dne 29. července 1808 od ostrova a dne 3. srpna dostali jsme se šťastně do Alžírsku.

Úzkostlivě ku břehu pohlížejíce, snažili jsme se vypátrati, jak budeme přijati. Spatřivše na dvou nebo na třech budovách vlající trojbarevné prapory, upokojili jsme se. Byl to však omyl, budovy ty byly holandské. Když jsme do přístavu zajížděli, přicházel jakýsi Španěl nám vstříc, jehož jsme podle rozkazovacího tónu měli za úředníka vlády španělské, a ptal se p. Damiana: „Co veze tato loď?“ „Čtyry Francouze,“ odpověděl náš lodní pán. — „Pryč s nimi odtud, já vám zapovídám k zemi přistátí!“ Když jsme se k tomu neměli, abychom se dle jeho rozkazu zachovali, popadl milý Španěl — byl to lodní inženýr Deyův — tyč a začal jí po nás se oháněti. Zároveň zdvihl však jeden janovský námořník na vedlejší lodi veslo a máchl jím po našem útočnicku.

Takto rázně zápasíce, dostali jsme se ku břehu. Zároveň jsme nabyli ponětí o zvláštním způsobu, jakým na africkém pobřeží policejní řád se provádí. Bez meškání chvátali jsme k francouzskému konsulovi panu Dubois-Theinville-ovi, který bydlel na svém letohrádku. Jsouce doprovázeni janičárem konsulatním, kráčeli jsme k bytu konsulovu, bývalé to staré residenci Deyově, nedaleko brány Bab-Azunské. Byli jsme tam co nejpřívětivěji konsulem i jeho rodinou přijati a skvěle pohostěni.

Přeložen jsa tak náhle na nový díl světa, očekával jsem netrpělivě východu slunce, abych již spatřil ty vzácnosti, jimiž Afrika může Evropana pobaviti. V tom jsem se ulekl, maje

za to, že mne opět potkalo nové dobrodružství. Sotva že se počalo rozednívat, spatřil jsem v pološeru něco v nohách své postele se hýbatí. Ohnal jsem se a bylo ticho. Po chvílce cítil jsem však, že pohyb ten zase pod mýma nohama se opětuje. Silným vykopnutím učinil jsem tomu zase konec. Tu vypukl janičar, který se mnou v též světnici na koberci noclehoval, ve hlasitý smích a já teprv se dověděl, že chlapisko mi dalo velkého ježka do postele, aby mne polekalo a mou úzkostí se pobavilo.

Druhého dne nařídil konsul, aby nás po vládní lodi dopravili do Marseillu. Kancléř francouzského konsulatů, pan Ferrier, který byl zároveň konsulem rakouským, opatřil nám dvě nepravé průvodní listiny, učiniv z nás (z Berthemia a mne totiž) dva kočující obchodníky, jeho z Lubna a mne ze Švechatu v Rakousích.

Den odjezdu se rychle přiblížil. Bylo to dne 13. srpna 1808, když jsme na palubu loď vstoupili, avšak námořníků tam ještě nebylo. Braham, Mustafa Goja byl na oko velitelem lodi. Spatřiv Deje, an stál na plasišti a obávaje se trestu, že se opozdil, sehnal na rychle několik diváků se břehu do lodi, učiniv z nich námořníky, ač jimi nikdy nebyli. Chudšasové ti prosili úpěnlivě o povolení, aby mohli domácím lidem o svém náhlém odjezdu zprávu podati anebo aspoň některé šaty si přinéstí. Vše bylo marné, kapitán byl k jejich prosbám hluchým, a my odrazili s lodí od země. Loď ta byla majetkem emíra Seckého, ředitele mincovního, a skutečně jí velel řecký námořník *Spiro Kaligero*. Na lodi byli rozliční lidé a náklad rozmanitých předmětů. Mezi cestujícími nalézalo se pět osob z rodiny, po které následovali Bakrové jako králové židovští, dále dva marokanští prodáváč^í pštrosích per, kapitán Krog z Bergenu v Norvéžsku, který svou vlastní loď v Alikantě byl prodal, mimo to dva lvi, které Dey africký císaři Napoleonovi darem posýlal, konečně též hezké množství opic. První dny byla naše plavba velmi příjemná. V zeměpisné šířce Sardinie potkali jsme se s lodí americkou, která plula z města Cagliari.

Výstřel z děla (vezli jsme jich s sebou 14, malého kalibru) vyzval kapitána, aby nechal loď ohlédati. On nám přinesl několik průvodních listin, z nichž jedna na vlas se rovnala té,

jakou my s sebou vezli. Na lodi shledáno vše v pořádku. Tím větší bylo udivení kapitána, když jsem mu jmenem našeho velitele Brahama ohlašoval, aby nám hned poslal dávku čaje, kávy a cukru. Američan se tomu opíral, nadávaje nám zlodějí, lupičů, mořských hrabounů, k čemuž náš velitel, jako by byl hluchým, úplně mlčel, pevně na svém stoje, aby nám jen žádané věci brzy přinesli. Jednáním takovým na nejvyšš podrážděn, obořil se Američan konečně na mne, jenž jsem dělal tlumočnicka, slovy: „Ty zlořečený odřezanče, tebe-li potkám kdy na křesťanském území, buď jist, že ti hlavu probiju.“ — „Což myslíte,“ odvětil jsem mu, „že to činím z radosti? Věřu by mi mnohem milejší bylo, kdybych mohl s vámi jeti, jakkoliv mi vyhrožujete!“ To ho poněkud ndobřilo a on přinesl nám na loď čaje, kávy a cukru, jak náš maurický pohlavár byl žádal. Pak jsme pluli dále, nedavše si ani obvyklé námořnické s Bohem.*)

Již jsme vepluli do zálivu Lyonského blížice se k Marseilli, když dne 16. srpna (1808) jsme se setkali s loupežnou lodí španělskou, vezoucí na přídě dvě děla čtyřladvacetiliberní. — My ujížděli s lodí, co jsme jen mohli, doufajíce, že vyvážneme, avšak jediný výstřel, jehož koule naší plachtou projela, přesvědčil nás o rychlejším pohybu Španěla.

Tak ráznému pokynu odporovati ovšem nemohouce, očekávali jsme přírodní barku loupežníkovu. Velitel lodi prohlásil nás za zajaty, ač žilo Španělsko se státy severoafrickými v úplném míru, udávaje, že jsme porušili válečné obklíčení (blokadu), kterým veškeré břehy španělské byly zavřeny. Pravit, že nás dopraví do města Rosas, aby tamější úřadové nad naším osudem rozhodli. Já byl v lodní budce a zvědavě na posádku té lodní bárky pohledna, poznal jsem hned ku své nevoli mezi matrosy svého bývalého sluhu, který při pracích geodétických nejednou mi pomahával. Jmenoval se Pablo Blanco a byl z Palamosu. „Pozná-li tě Pablo, bude tvůj *pas* úplně neplatný“, pomyslíl jsem si a ulehl hned na lůžko, ovázav si hlavu tlustou pokrývkou.

Po oba ty dny, které uplynuly, než jsme se dostali do města Rosas, přicházel Pablo několikráte do kajuty, a pravit: „Zde leží ještě cestující, jehož tváře jsem dosud neviděl.“ Při-

*) Farewell (čti: Feruell).

byvší do Rosasu zavedli nás do zřícenin jakéhosi větrného mlýna, kde jsme měli býti držáni ve stávce pro vyšetření zdraví. Byl jsem dosti prozřetelným a dal se k zemi dovézti v barce, na které Pablo nebyl. Mořský loupežník vyjel opět na moře, aby podnikl novou křížovou výpravu a tím jsem byl sprostěn všeho strachu, který bývalý můj sluha mi naháněl. Loď naši vezoucí bohatý náklad byli by rádi španělští úředové zajali a za dobrou kořisť prohlásili. Dělalí, jakoby mne považovali za majitele té lodi a chtěli mne před ukončením zdravotní stávky pohnati k výsledku. Mezi zmíněným mlýnem a mořským břehem napjali dva provazy, proti nám zasedl soudce a počal se značné dálky mne vyslýchati. Četně shromážděný lid mohl vše slyšeti a sledovati. Chci výslech ten co možná věrně zde podati:

„Kdo jste?“ —

„Chudý kočující obchodník.“

„Odkud?“

„Ze země, kde jakživ z vás nikdo nebyl.“

„Cože, jak se jmenuje ta země?“

Zarazil jsem se poněkud ve své odpovědi, nebo naše v octě namočené průvodní listiny držel vyšetřující soudce v rukou a já v té chvíli zapomněl, odkud jsem, zda-li ze Švechatu nebo z Lubna.

Na zdař bůh vypravil jsem konečně ze sebe, že jsem ze „Švechatu.“

Šťastnou náhodou souhlasila má výpověď s udáním listiny. „Vy jste ze Švechatu,“ odvětil na to soudce, „asi tak jako já. Vždyť jste Španěl a k tomu z Valencie, jak z vašeho přízvuku poznávám.“

„Za to mne snad, pane sudí, nechcete trestati, že mne pán Bůh obdařil zvláštní schopností k rozličným jazykům. Osvojuju si nářečí každé krajiny, kde obchod vedu, velmi rychle, vždyť umím na př. též řeč, jaká se mluví na ostrově Ivize.“

„Dobrá — beru vás za slovo, zde právě stojí vojín z Ivizy. mluvte s ním tedy“ —.

„Milerád, ano já mu zazpívám třeba tamější píseň pastýřskou.“ Verše této písně, (jsou-li vůbec jaké) prokládají se napodobeným bekotem kozím.

Po dnes se dívím své smělosti, kterou jsem měl, když jsem tuto píseň zpíval, která doslovně zní takto:

Ah graciada señora
 Una canzo bouil canta
 Be, be, be, be.
 No sera gaira pulida
 Nosé si vos agradara
 Be, be, be, be.)*

A milý Ivizán, hluboce dojat melodií známé národní písně, rozplakal se radostí, tvrdě svatosvatě, že jsem z Ivizy.

Na to jsem pravil soudci: „Přivedete-li mně někoho, kdo umí dobře francouzsky, uvedu vás opět v rozpaky“. Vystěhovalý jakýsi důstojník od pluku Bourbonského nabídl se ihned, že to se mnou zkusí. Sotva že jsme několik vět spolu vyměnili, prohlásil tento určitě, že jsem rodilý Francouz. Nevrlé zvolal soudce: „Nechme již těch zkoušek, které k ničemu nevedou. Vyzývám vás, pane, mocí svého úřadu, abyste sám nám pověděl, kdo jste! — Budete-li mluvití pouhou pravdu, nestane se vám pranic, jinak za život váš neručím“.

„Kdoby si mohl toužebněji přátí, než já, abych vám mohl uspokojivou odpověď dáti. Budu své výpovědi dotud měnití, dokud nepadnu na pravou odpověď, která vám všem bude příjemnou, byť i nebyla pravdivou“. —

„Jsem syn hostinského v Mataro“. —

„Není pravda, toho já znám“ — dí soudce. —

„Tedy jsem komediant s loutkami, klerý v Leridě představení dával.“ —

Nesmírný chechtot shromážděného lidu následoval po této mé výpovědi, čfmž zároveň výslech můj ukončen.

„U všech všudy,“ zvolal soudce, „však já vás dříve nebo později přece přivedu k vyznání, kdo jste!“ — S tím odešel. —

Arabové, Marokáni a židé, kteří rozmluvu naši, ačkoliv ji nerozuměli, poslouchali, vybrali si z ní předc tolik, že jsem se nedal zastrašití. I hrnuli se všichni ke mně a líbajíce mi ruce, kladli od té doby ve mne veškerou důvěru. Musil jsem jednotlivcům o překot psátí žádosti, též hromadná zadání k španělské

*) O rozmílá señoro,
 Píseň chci zpívati Vám.
 Nebude hrubě krásná,
 Nevím, zdaž vděk přijdu Vám.

vládě hotoviti, nebo právo k tomu osobovali si všichni. Každý den jsem psal prosebné listy, zvláště v záležitostech oněch dvou obchodníků se pštosími péry, z nichž jeden udával, že jest blízkým příbuzným samého císaře morokánského. Nemohli se dosti vynadiviti té rychlosti, jakou jsem popsal celou stránku papíru a domnívali se, že rovněž tak rychle po arabsku psáti bych dovedl, kdybych na př. průpovědi z koranu opisoval. Spatřující v tom vydatný pramen velkého bohatství pro mne i pro sebe prosili mne úsilovně, abych se dal na tureckou víru.

Poslední výrok vyšetřujícího soudce znepokojoval mne přece trochu i počal jsem se ohlížeti po jiné cestě, kudy bych vyvázl. Měl jsem průvodní list anglické admirality. Obrátil jsem se tudíž s prosbou k veliteli anglické lodi, která před několika dny v přístavu Rosaském se zastavila a vyložil jsem mu upřímně, v jaké tísní se nacházám. „Pane kapitáne,“ psal jsem, „vy mne můžete reklamovati, nebo mám anglický pas. Kdyby vám to však bylo za obtíž, přijměte aspoň mé rukopisy v ochranu a dodejte je královské učené společnosti v Londýně, čímž se mi nevýslovně zavděčíte.“ —

Poštěstilo se mi vzbuditi soucit v jednom z vojáků, kteří nás střežili a ten doručil list můj anglickému veliteli lodě, který tuším se jmenoval Jiří Eyre. Druhého dne mne navštívil sám. Domníval se asi, že mu podám svůj rukopis v kordovanské kůži vázaný a zlatou ořízkou opatřený, nebo spatřiv jen skupinu jednotlivých, samými ciframi naplněných listů, které jsem pod košík nosil, obrátil se ode mne okamžitě, účastenství jeho změnilo se v pohrdání a on bez okolků odešel.

Den na to obdržel jsem od něho list, ve kterém mi oznamoval, že mu nelze mou záležitostí dále se zabývat, že mi ale radí, abych se v příčině té obrátil ku vládě španělské, ta že mi pomůže jistě ku právu. Jsa v ohledu tom poněkud jiného mínění než p. Eyre, uzavřel jsem u sebe, že jeho rady neposlechnu.

Nesmím tuto zamlčeti, že později, když jsem v Anglii u Sira Josefa Banksa udalost tuto vypravoval, všichni přítomní nad jednáním Jiřího Eyrea velice se horšili; avšak, snědá-li a obědvá někdo každého dne při libých zvucích hudby u stolu hojně pokrytého sedě, může-li, tážu se, ten a takový člověk

jeviti účastenství s opuštěným a utrápeným chudásem, ležícím na slámě, byť i vzácné rukopisy u sebe choval! — Musím však přece ještě k tomu dodat, že není každý velitel takový, já jen setkal se nešťastnou náhodou s pánem toho rázu. Na doklad toho uvádím jiný případ: Později zakotvila zde jiná loď, ku kteréž kapitán Krog podal žádost za své osvobození. Byl bez odkladu reklamován, ačkoliv se nemohl žádným průvodním listem admirality legitimovati. (Zůstal ovšem ještě v karanténě).

Ježto všeobecné mínění, že prý jsem uprchlík španělský, čím dál tím širší půdy nabývalo a domněnka toto pro mne na nejvyšším nebezpečným stádiu se mohlo, rozhodl jsem se, že vyjdu s barvou ven. Žádal jsem místního velitele pana Aloya, aby příznání ode mne přijal a prohlásil jsem se výslovně za Francouze.

Abych pravdivost své výpovědi utvrdil, žádal jsem, aby přivedli onoho námořníka, který se nalezal na lodi, co nás zajala a sem přivezla. Byl to můj sluha někdejší Pablo Blanco, kterýž právě s lodí, na níž pracoval, z druhé obhlídky mořské se byl zpět vrátil.

Přání mému bylo vyhověno a když Pablo s břehu dolů sestupuje, aniž by o mně prve byl zpraven, mne spatřil a poznal, zvolal: „Kýho výra, don Francisco (pane Františku), kde jste se tu vzal mezi těmi pohany?!“ Námořník ten podal hned zevrubnou zprávu o práci, na kterou jsem byl vyslán a již jsem měl pomocí dvou španělských komisařů na půlostrově vykonati.

Ještě téhož dne byl velitel Aloy propuštěn a na jeho místo dosazen velitel pluku řečeného *Ultoria*. Loď loupežná vyjela si znova do širého moře na lup a Pablo byl na ní, já však se stal opět cestujícím obchodníkem ze Švechatu. Z větrného mlýna, kde jsme měli zdravotní stávku, viděl jsem, jak z nedaleké pevnosti Figueras*) vlály trojbarevné prapory**).

Jízdecké hlídky blížily se k nám ob čas na pět nebo na šest set metrů; bylo mi tudíž snadno k nim přeběhnouti. Španělské zákony o porušení karantény byly však nad míru přísné trestající každého, kdo je přestoupil, smrtí. Rozhodl jsem se, že teprv v poslední den zdravotní stávky uprchnu.

---

*) Asi půl hodiny od Rosas na západ.

***) Francouzské.

Když se u večer setmělo, plížil jsem se podél křoví a měl jsem brzy stráž hlídajících nás vojínů za zády. Hluk, který na to ve zdích karantény povstal, přiměl mne k návratu. Nalezl jsem stráž u velkém nepokoji. Domnívali se, že bude po nich veta, jestliže jim upláchnu, pročež jsem raději zůstal na svém místě.

Druhého dne přitáhlo ke mlýnu silné oddělení vojska. Jeho pohyby budily v nás obavy. Kapitán Krog zvolal, strachem se třesa: „Co hodláte s námi činiti?“ „To se dozvíte brzy,“ odpověděl mu španělský důstojník. Po těchto slovech měl každý za to, že jistě budeme zastřeleni. V náhledu tom utvrzoval mne kapitán Krog, jakož i dva menší muži, kteří stále za má záda zalízali. Zvláštní pohyb ručnic zdál se tomu nasvědčovati, že žití našemu jest na mále.

Uvažují-li nyní ty pocity, které tenkráté duši mou v oné vážné chvíli ovládaly, nabývám přesvědčení, že není tak nešťasten, jak by se zdálo, kdo na popravu kráčí. Padesatero myšlenek projíždělo najednou mi hlavou a do žádné z nich nemohl jsem se hloub zabrati.

Z nich všech tanou mi v paměti dosud myšlenky dvě. Když jsem se ohlednul v pravo, viděl jsem vlajčí prapory z pevnosti Figueras a v duchu jsem přemítal takto: „Tam za těmi baštami, v dálce ten několika set metrů, obklopili by tě krajané a známí přátelé a tiskli by ti vřele ruku.

A zde máš beze vší viny, v tak mladém věku *) zahynouti!“ — Nejmocnější dojem učinily však na mne Pyreneje. Jasně jsem rozeznával vrcholy jejich a pomyslně si, že ubohá matka má na druhé straně těchto hřebenů horských bydlíci, v okamžiku, až mne na smrt povedou, možná na tytéž vrchy klidně a bezstarostně, nic zlého netušíc, dívati se bude.

*) 22 roků.